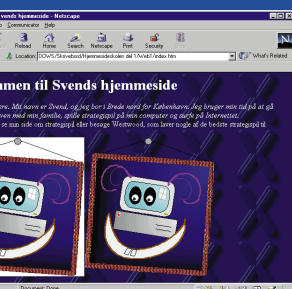


## Det kan du læse i de kommende artikler

Følg med i alle afsnit af Hjemmesideskolen.

I første del lærer du om hjemmesidевærktøjet Netscape Composer. Du opretter en ny hjemmeside, indsætter tekst og billeder og lægger til sidst hjemmesiden ud på Internettet.



Hjemmesiderne på Internet er bundet sammen af hyperlinks. Dem lærer du om her.

Du lærer at lave et animeret billede og sætte det ind på din hjemmeside.

Tabeller og lister kan bruges til at præsentere tingene pænere på din hjemmeside.

Sæt en tæller på hjemmesiden, så man kan se, hvor mange der besøger den.

Ved hjælp af frames (rammer) kan du gøre dine sider mere overskuelige.

De vildeste effekter på nettet er lavet i Java. Vi laver en animeret knap med Java.

## PRØV SELV

Hjemmesideprogrammet Netscape Composer ligger på K-CD 3/99. Du finder det bag den gule knap.



## Hjemmesideskolen, del 1

# Sådan laver du din egen hjemmeside

Det er faktisk ganske let at lave sin egen hjemmeside. Og med lidt øvelse kan du lave professionelt udseende sider til Internet. Følg med fra første lektion i *Komputer for alle* hjemmesideskole.

Internettet er mange ting. Men den mest kendte er World Wide Web. Her kan du ved hjælp af et browserprogram som Internet Explorer eller Netscape Navigator »surfe« rundt mellem millioner af såkaldte hjemmesider, hvor firmaer, organisationer og institutioner fortæller om sig selv og om, hvad de kan og står for.

Du kan også sagtens som privatperson lave din egen hjemmeside og blive en nybygger i cyberspace. Det er let, det er sjovt, og det er i de fleste tilfælde også ganske gratis. De fleste Internet-udbydere tilbyder nemlig deres abonnenter at oprette en gratis hjemmeside.

I denne artikel fortæller vi, hvordan en hjemmeside er opbygget, og hvordan du kommer i gang. Vi viser dig også, hvordan du kan lægge din side ud på Internet, så den kan ses af de millioner af mennesker, som har adgang til Internet.

I de efterfølgende numre af *Komputer for alle* kan du arbejde videre på din egen hjemmeside og tilføje nye effekter, som giver siden et mere pro-

fessionelt udseende. I første del gennemgår vi de grundlæggende dele af, hvad en hjemmeside består af, og hvordan du får den ud på Internettet. I de følgende afsnit af serien kommer du til at lære de mere avancerede dele af hjemmesidehåndværket.

### Hvordan laver man hjemmesider?

Selv den flotteste hjemmeside på Internet består i virkeligheden blot af noget tekst, nogle hyperlinks og som regel også nogle billeder.

»Mekanikken« bag siderne er et programmeringssprog ved navn HTML. Programmeringssprog lyder måske fint. Men en hjemmeside er i virkeligheden blot noget tekst – og nogle koder, som fortæller din browser, hvordan siden skal se ud. Alle de flotte effekter på en hjemmeside bliver nemlig lavet i din browser, altså det program, du bruger til at surfe på Internet. Derfor kan der også være forskel på, hvordan en hjemmeside vises i forskellige

browsere – eller forskellige versioner af den samme browser.

HTML er relativt nemt at lære. Men der findes programmer, hvor du ikke engang behøver at bekymre dig om at lære HTML. I stedet kan du designe din side på skærmen lige så nemt, som når du arbejder med et tekstbehandlingsprogram. Et af disse programmer hedder Netscape Composer. Programmet er en del af Netscape Communicator 4.5, der også indeholder en browser og et program til at læse e-mail og nyhedsgrupper.

Ud over et program til at oprette hjemmesider med får du altså også en ekstra browser, og det er ikke så tosset endda. Det er nemlig altid en god idé at kontrollere hjemmesiden i både Netscape Navigator og Internet Explorer, så er du nemlig sikker på, at så mange som muligt kan læse din side uden problemer.

Netscape Communicator er gratis at anskaffe. For at gøre det lidt lettere har vi også lagt den nyeste version af programmet på K-CD'en.

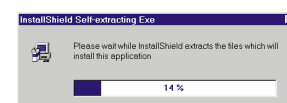
## Installér Composer

Når du skal installere Netscape Communicator, sker det i to faser. Først kopieres filerne som i alle andre programmer. Anden del går ud på at oprette en profil til hver bruger. Det betyder, at flere personer kan deles om Communicator til fx e-mail, uden at de kan læse hinandens e-mails.

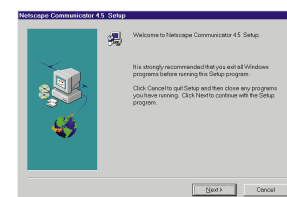
### Installationen

1 Vælg »K-programmer« på K-CD'en, og klik på Communicator.

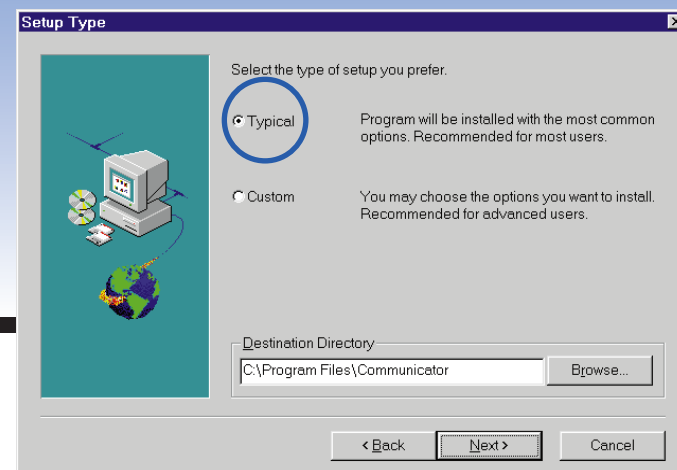
2 Installationsprogrammet pakker nu nogle filer til installationen ud.



3 Efter et øjeblik bliver du budt velkommen til installationsprogrammet. Klik på »Next«.

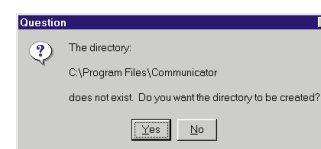


4 Licensbetingelserne skal accepteres, for at du kan fortsætte. Klik på »Yes« for at acceptere.

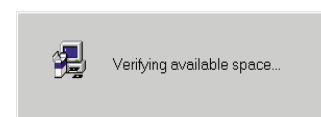


5 Vælg installationstypen »Typical«, og vælg evt., hvor Communicator skal installeres. Klik på »Next«.

6 Mappen til Communicator findes ikke endnu. Klik på »Yes« for at oprette mappen.



7 Installationsprogrammet undersøger, om der er plads nok på din harddisk.

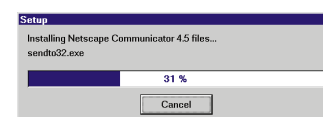


8 Nu skal du bestemme, om Netscape Communicator skal være din standardbrowser. Det vil sige det program, som starter, hver gang du dobbeltklikker på en net-adresse. Hvis du er vant til at bruge Internet Explorer, skal du fjerne hak-

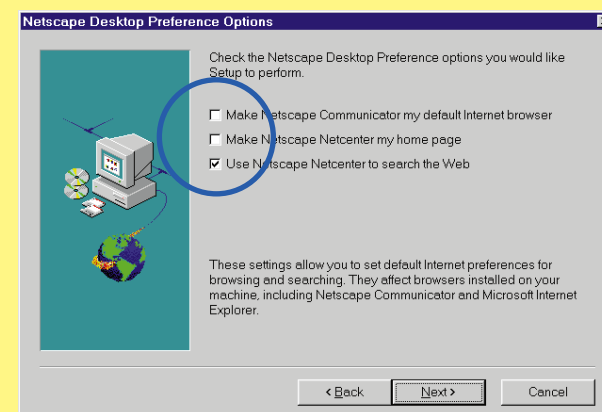
9 Netscape foreslår at oprette en mappe i Start-menuen til programmet. Det foreslåede navn – Netscape Communicator – er godt nok, så du skal bare klikke »Next«.

10 Du får en oversigt over, hvilke dele af Communicator-pakken du er ved at installere. Klik på »Install«-knappen for at gå i gang.

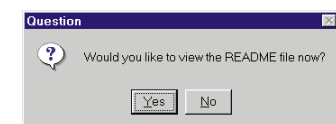
11 Nu begynder installationsprogrammet at kopiere filer til mappen og lave diverse nødvendige indstillinger.



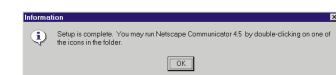
ket i »Make Netscape Communicator my default Internet browser«. Fjern også hakket i »Make Netscape Netcenter my home page«. Du har sikkert allerede en anden startside, og der er ingen grund til at skifte den ud. Klik så på »Next«.



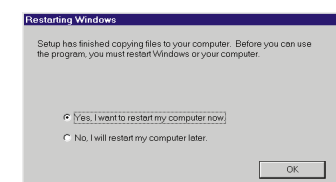
12 Når installationen er færdig, får du mulighed for at læse lidt om Communicator. Klik »Yes«, hvis du vil læse teksten. Ellers klik »No«.



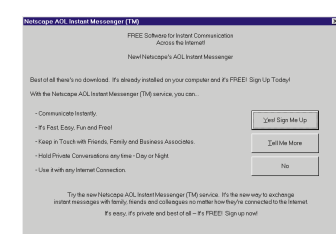
13 Installationen er færdig. Næsten da. Klik »OK«.



14 Du skal genstarte computeren. Hvis du har andre programmer åbne, er det en god idé at lukke dem først og gemme dine dokumenter. Vælg »Yes«, og klik på »OK«.



15 Når computeren er genstartet, vises en reklame for en service, der hedder AOL Instant Messenger. Det skal vi ikke bruge her. Klik på »No«.



■ Netscape Communicator er nu installeret på din harddisk. Ud over designprogrammet Composer, som vi bruger på de følgende sider, indeholder pakken også browseren Navigator, e-mail-programmet Messenger og en nyhedslæser.

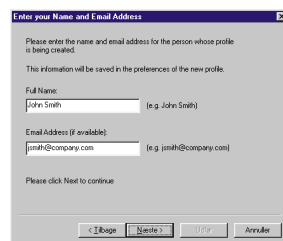


## Opret en profil

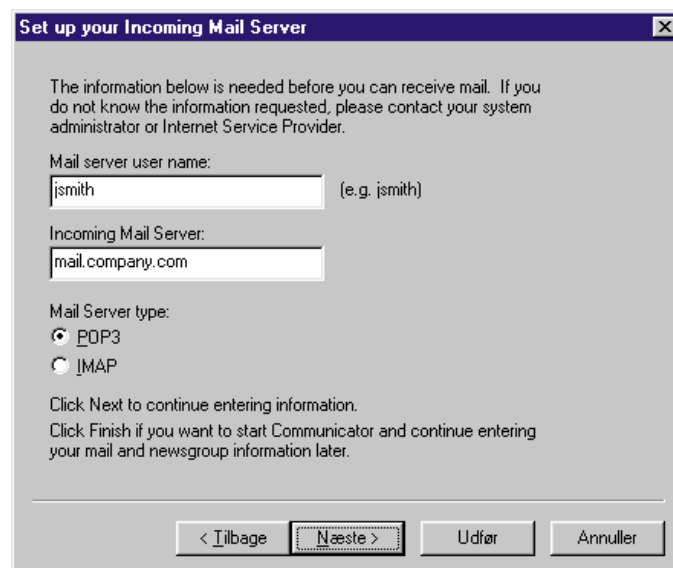
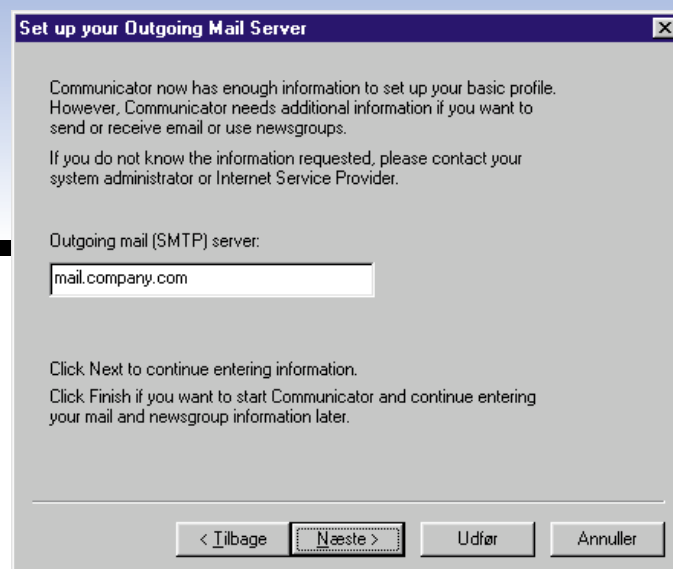
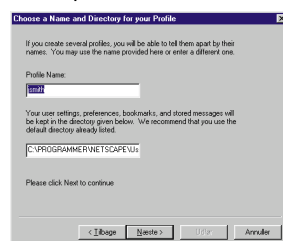
Inden du kan bruge Netscape Communicator, skal du oprette en såkaldt profil. Formålet er, at Netscape skal kunne bruges af flere forskellige personer, som har hver sin postkasse. Profilen skal også laves, selv om du er den eneste, der bruger programmet.

1 Start Composer ved at åbne Start-menuen og vælge »Programmer«, »Netscape Communicator«, »Netscape Composer«. En dialogboks dukker op og fortæller dig, at du skal oprette en profil. Klik på »Næste«.

2 Indtast dit navn og evt. også din e-mail-adresse. Klik på »Næste«.

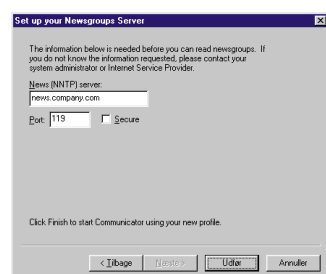


3 Indtast et navn til profilen, eller acceptér det navn, som Netscape foreslår. Du kan vælge, hvilken mappe profilen bliver gemt i. Klik på »Næste«.



4 Hvis du ikke har planer om at bruge Netscapes postprogram til e-mail, kan du springe dette punkt over. Ellers skal du indtaste navnet på din Internet-udbyders postserver og dit brugernavn. Klik på »Næste« efter hvert trin.

5 Hvis du vil benytte Messenger til at læse nyhedsgrupper med, skal du angive navnet på nyhedsserveren hos din Internet-udbyder (det begynder normalt med »news«). Klik derefter på »Udfør«.



6 Du støder ind i endnu et valg. Hvis du vil bruge Netscape Messenger som postprogram, skal du klikke på »Yes«. Ellers skal du afkrydse »Do not perform this check in the future« og klikke på »No«. Hvis du i forvejen bruger fx Outlook Express, er der ingen grund til at lade Messenger overtage den opgave.



## Rundt om Composer

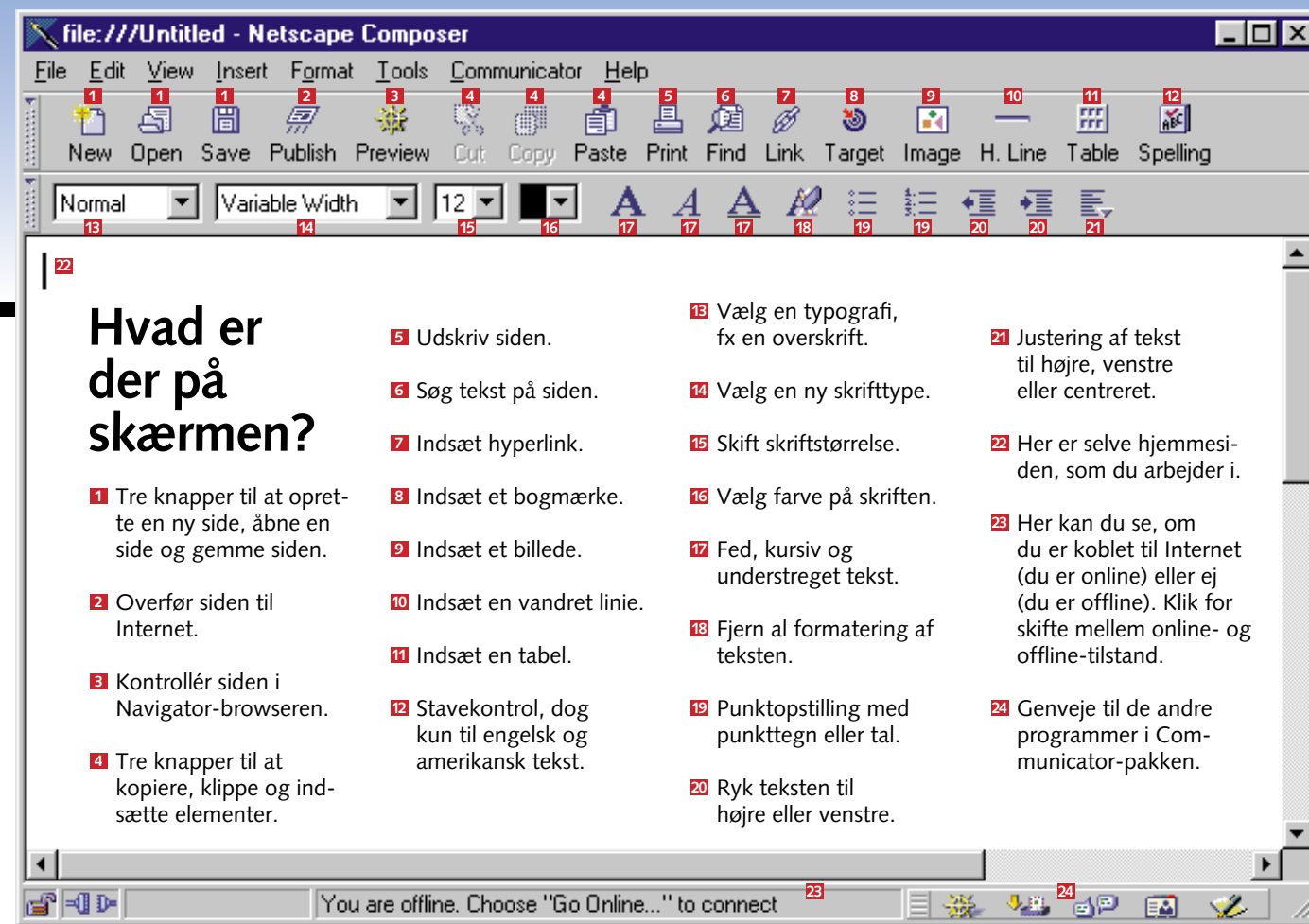
Composer er udviklet af Netscape. Det kan ikke købes separat, men følger med i Netscape Communicator-pakken, som du kan finde på K-CD'en. Composer har ikke de samme faciliteter som professionelle programmer, men du kan sagtens lave simple hjemmesider med hyperlinks, billeder, farver m.m. Composer er ganske nemt at bruge. Du kan indtaste og formatere teksten på samme måde som i et tekstbehandlingsprogram.

## Start Composer

1 Start Composer ved at klikke på Start-menuen og vælge »Programmer«, »Netscape Communicator«, »Netscape Composer«. Hvis du har oprettet mere end én profil, skal du også vælge, hvilken profil du vil bruge.



2 Nu er programmet klar til brug. Du kan risikere, at opkaldsdialogboksen dukker op og spørger, om der skal ringes op til Internettet. Det er der ingen grund til nu. Luk bare dialogboksen igen. Vil du på nettet, kan du klikke på »Online«-ikonet nederst.



## Hvad er der på skærmen?

1 Tre knapper til at oprette en ny side, åbne en side og gemme siden.  
2 Overfør siden til Internet.  
3 Kontrollér siden i Navigator-browseren.  
4 Tre knapper til at kopiere, klippe og indsætte elementer.

5 Udskriv siden.

6 Søg tekst på siden.

7 Indsæt hyperlink.

8 Indsæt et bogmærke.

9 Indsæt et billede.

10 Indsæt en vandret linie.

11 Indsæt en tabel.

12 Stavekontrol, dog kun til engelsk og amerikansk tekst.

13 Vælg en typografi, fx en overskrift.

14 Vælg en ny skrifttype.

15 Skift skriftstørrelse.

16 Vælg farve på skriften.

17 Fed, kursiv og understreget tekst.

18 Fjern al formatering af teksten.

19 Punkttopstilling med punkttegn eller tal.

20 Ryk teksten til højre eller venstre.

21 Justering af tekst til højre, venstre eller centreret.

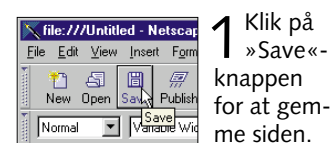
22 Her er selve hjemmesiden, som du arbejder i.

23 Her kan du se, om du er koblet til Internet (du er online) eller ej (du er offline). Klik for skifte mellem online- og offline-tilstand.

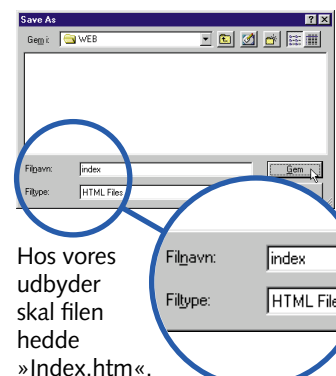
24 Genvej til de andre programmer i Communicator-pakken.

## Gem siden på din pc

Husk at gemme dokumentet, du arbejder med, med mellemrum. I første omgang gem-



2 Vælg en mappe til filen, og indtast et filnavn. Klik på »Gem«-knappen.

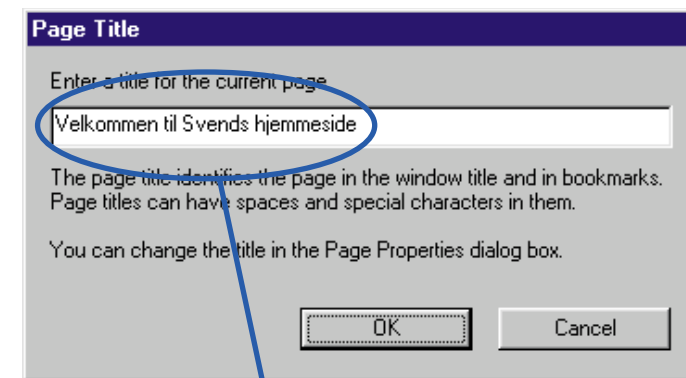


Hos vores udbyder skal filen hedde »Index.htm«.

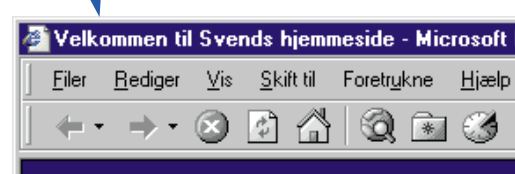
mer du siden på din harddisk. Du skal senere se, hvordan du overfører siden til Internet, så andre kan se din hjemmeside. Når du gemmer siden, skal den som andre dokumenter have et navn. Hvis det er forsliden, du gemmer, som det er i

dette tilfælde, er navnet bestemt på forhånd af din Internet-udbyder. Nogle Internet-udbydere forventer fx, at forsidens hedder »index.htm«, mens andre kræver, at siden hedder »default.htm« eller »home.html«. Spørg dig for!

3 Giv nu siden en titel. Titlen vises i titellinien i browserens vindue, når folk besøger din hjemmeside. Klik til slut på »OK«.



Sådan ser det ud, når man ser siden i Microsoft Internet Explorer.



## Se siden i browseren

Undervejs i processen er det rart at se, hvordan det tager sig ud »i virkeligheden«. Netscape Composer viser det ganske godt, men det betaler sig at kontrollere. Hvis du vil være sikker på, at de fleste kan læse siden uden problemer, er det en god idé at kontrollere siden både i Internet Explorer og Netscape Navigator.

1 Gem siden på harddisken ved at klikke på »Save«-knappen.

2 Klik på »Preview«-knappen for at se siden i Netscape Navigator.

3 Hvis du vil se siden i Internet Explorer, skal du starte Explorer og åbne siden, fx ved at vælge »Åbn« i »Filer«-menuen.



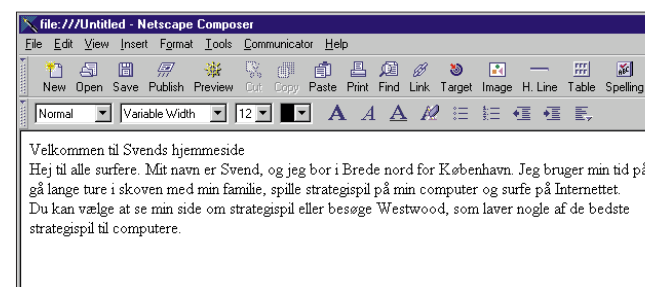


## Tekst på siden

En af de vigtigste ting på en hjemmeside er og bliver ganske almindelig tekst. Hvis du har prøvet at bru-

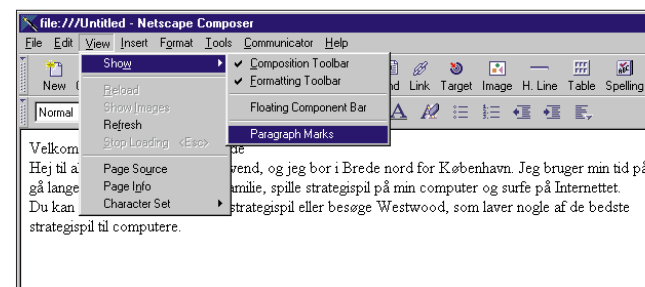
ge et tekstbehandlingsprogram, vil du ikke finde det svært at indtaste tekst i Netscape Composer. Du skriver bare den tekst, du vil have på siden, som er mage til Netscape-browserens. Hver gang du vil lave et nyt afsnit, skal du trykke på Enter-tasten.

Composer skifter selv linie, når du kommer til kanten af siden, så det skal du ikke spekulere på.



Hvis du gerne vil se en markering af hvert afsnitsskift, skal du vælge »View«-menuen, »Show« og »Paragraph Marks«.

Mærkerne kommer ikke med i det endelige resultat.



Når afsnitmærkerne er valgt, er der en bjælke sidst i hvert afsnit. En vandret streg og en bjælke viser, at siden slutter.



Du kan fjerne afsnitmærkerne og få siden at se, som den vil se ud på hjemmesiden, ved at vælge kommandoen igen.

## Tekst-formatering

Teksten er jo lidt kedelig lige nu. Det er fx svært at se, hvad der er overskrift. Det kan du afhjælpe ved at bruge *typografier* til at formatere dele af teksten på hjemmesiden.

Ideen med typografier er først og fremmest at gøre det lettere at formatere teksten.

<b>Normal Formatted</b>	Teksten på hjemmesiden. Tekst med fast bredde. Bruges til opstillinger, som skal vises med alle de indtastede mellemrum. Viser typisk i en courier-skrift.
<b>List Item</b>	Viser en liste med et punkttegn ud for hvert afsnit.
<b>Heading 1-6</b>	Seks overskriftsniveauer, hvor Heading 1 er den største.
<b>Address</b>	Markering af en adresse. Viser som regel i kursiv.

Det er jo langt hurtigere at vælge en overskrift-typografi, end det er at ændre på skriftstørrelse og vælge fed skrift, hver gang du skal ændre en tekst til overskrift. Desuden vil en overskrift, som er lavet med en typografi, altid vises som overskrift – uanset hvilken browser læseren bruger.

I HTML har du adgang til en række færdige typografier til forskellige formål. Her er de mest anvendte:

## Vælg en typografi

1 Marker den tekst, som skal formateres. Nogle typografier kan bruges på enkelte ord, mens andre formaterer et helt afsnit ad gangen.

2 Vælg en typografi fra listen over typografier.

– eller ...

## Vælg skriftens udseende

1 Markér de tegn, som skal ændres.

2 Vælg fed, kursiv, understreget, farve eller størrelse i værktøjslinien.



## Fest og farver

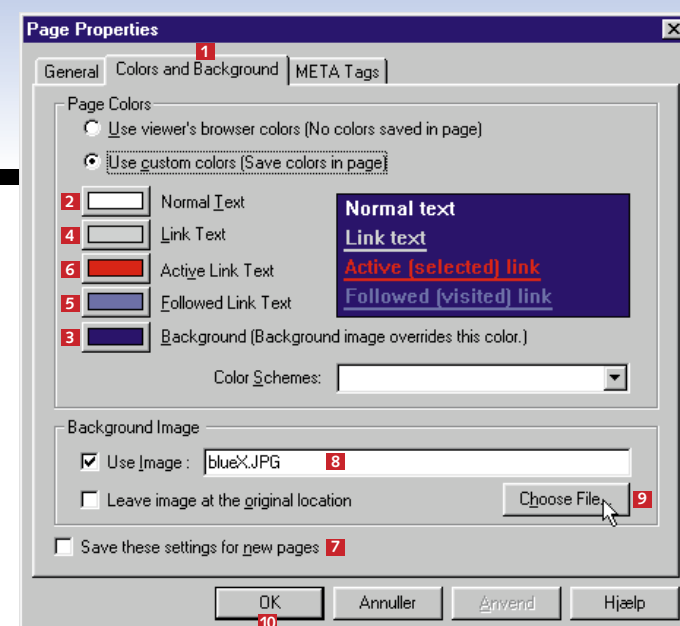
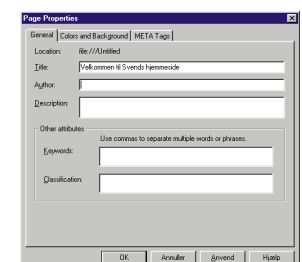
Når du begynder på en ny side, er baggrunden bare kedeligt hvid, og teksten er lige så kedeligt sort. Det kan du heldigvis tilpasse til din helt egen smag.

Inden du begynder at give alle dine sider lyslilla baggrund med gul tekst, er det på plads med et lille tip: Sørg for, at der er god kontrast mellem tekst og baggrund. Så bliver teksten meget nemmere at læse. Hvis baggrunden er lys (fx gul, hvid eller grå), skal teksten være mørk (sort, mørkeblå eller mørkegrøn). I »Format«-menuen kan du vælge, hvilke farver der skal bruges til tekst, hyperlinks og baggrund, samt ændre sidens titel. Klik på »Format«-menuen, og vælg »Page Colors and Properties«.

I dialogboksen er der tre faner at vælge mellem. Vi nøjes med at kigge på de to første lige nu.

### Generelle side-egenskaber

De vigtigste ting her er, at du kan vælge sidens titel. Titlen vises i browserens titellinie, når du ser på siden. Derudover kan du også indtaste forfatternavnet og angive nogle søgeord.



### Farver og baggrund

På fanen »Colors and Background« 1 vælger du farven på teksten 2 og baggrunden 3. Derudover kan du indstille farven på hyperlinks 4, besøgte hyperlinks 5 og aktive hyperlinks 6. Hvis du vil have et billede som baggrund, kan du også vælge det her. Du skal lære mere om billeder lidt senere i denne artikel.

Det er en god idé at lade hyperlinks skille sig lidt ud ved

at vælge en anden farve til dem. Det gør det lettere for læseren at fange hyperlinks på siden. Ved også at vælge en anden farve til besøgte hyperlink kan læseren se, at han/hun allerede har besøgt den side, som hyperlinket henviser til. Farven til aktive hyperlinks vises kun i det øjeblik, man klikker på hyperlinket.

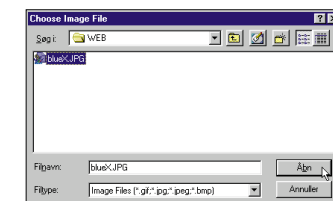
Bemærk, at du kan vælge at bruge de samme indstillinger til alle nye sider ved at klikke i »Save these settings for new pages« 7.

### Brug et billede som baggrund

Det liver som regel op, hvis du bruger et billede som baggrund i stedet for den almindelige ensfarvede baggrund. For ikke at forstyrre teksten skal billedet være så simpelt som muligt, og det må ikke indeholde mange farver eller for meget kontrast.

1 Afkryds feltet »Use image« 8, og klik på »Choose file« 9 for at vælge et billede.

2 Markér den, og klik på »Åbn«-knappen.



3 Klik »OK« 10. Billedet vises bag ved teksten. Bemærk, at billedet gentages over hele siden. Billedet indeholder kun ét X. Alle de andre X'er på siden er det samme billede, der automatisk bliver gentaget.





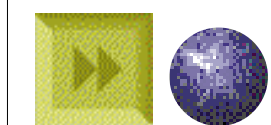
## Giv din side nyt liv med billeder

Indtil nu har du kun brugt tekst på dine sider. Det er som regel også meget godt, men det er lidt kedeligt i længden. Heldigvis kan du indsætte billeder. Du skal dog huske, at alt på en hjemmeside skal hentes hjem via modem. Så undgå de store billeder.

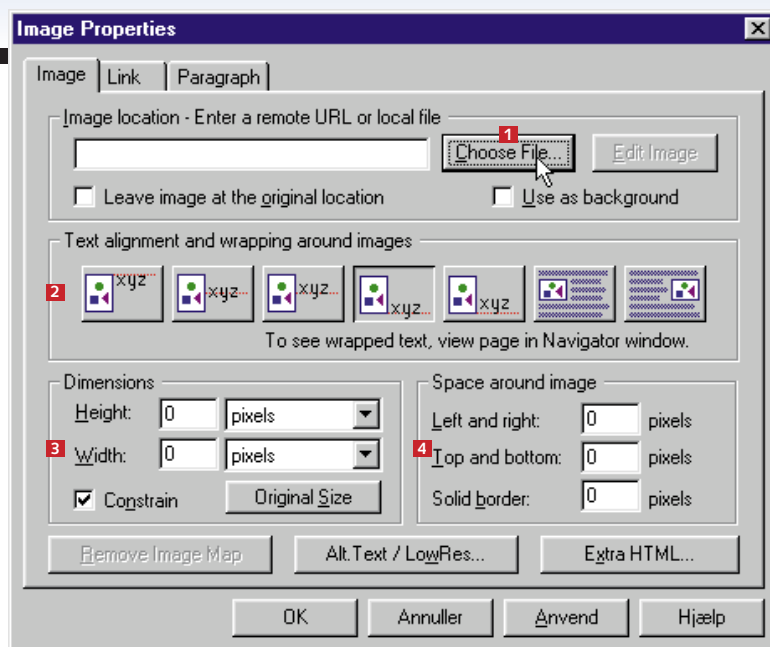
Du kan også lave billeder som knapper ved at indsætte et hyperlink. Vi skal kigge nærmere på hyperlinks i næste nummer.

Billeder har først og fremmest to anvendelser på en hjemmeside:

1. Du kan bruge billeder til at skabe en pænere side, fx baggrundsgrafik, skillelinier og knapper.



2. Du kan have billeder som en del af indholdet, fx fotografier fra trekking-turen til Tibet eller dine egne computertegnede kunstværker.



Her ses næsten det samme billede to gange på samme side. Forskellen er, at billedet til højre er blevet gemt med gennemsnitlig baggrund ved hjælp af et billedbehandlingsprogram. Det, der sker, er, at den hvide farve defineres til at være gennemsnitlig. Når det hvide inde i billedet ikke er gennemsnitligt, skyldes det, at det ikke er helt hvidt, men svagt gråt. Hvis øjne og mund havde været helt hvide, ville den blå baggrund skinne igennem.

## Indsæt et billede på siden

1 Placer markøren der på siden, hvor billedet skal være.

2 Klik på »Insert Image«-knappen. Nu får du en dialogboks frem.

3 Klik på »Choose file« 1 for at vælge et billede. Det skal enten være en JPG- eller GIF-billedfil.

4 Under »Text alignment and wrapping around images« 2 kan du vælge, om teksten skal smygge sig rundt om billedet, eller billedet skal stå alene.

5 Hvis billedet er for stort eller for småt til at passe til siden, kan du justere størrelsen under »Dimensions« 3. Bemærk, at det er dårlig økonomi at lade folk hente et stort billede fra nettet for derefter at vise det i frimærkestørrelse.

6 Under »Space around image« 4 kan du indstille, hvor megen fri plads der skal være uden om billedet. Du kan også vælge at anbringe en ramme udenom.

7 Klik på »OK«, når du er færdig.

### Hvor får jeg billederne?

Du kan lave din grafik selv i et billedbehandlingsprogram, som kan gemme i GIF- eller JPG-format, eller du kan bruge billeder fra klipart-samlinger. Du må som hovedregel ikke bruge andre folks billeder uden at spørge først.

Heldigvis findes der stadig masser af grafik, som du har lov til at bruge kvit og frit. Det gælder for eksempel de billeder, som ligger på hver K-CD.

### Filformater

Et billede er ikke bare et billede. Der findes et utal af billedformater, hvoraf to er særlig egnede til Internet. Det er filformaterne GIF og JPG. Begge typer er komprimerede, så de ikke fylder for meget. Det betyder også, at billederne kan hentes hjem via telefonnettet på relativt kort tid.

**GIF** anvendes generelt til simpel grafik, hvor der ikke er behov for alt for mange farver. Der kan nemlig kun være 256 farver i et GIF-billede. Hvis du har brug for, at billedet er delvist gennemsnitligt, skal du også bruge GIF-formatet, da du kan definere én af farverne som gennemsnitlig. Et GIF-billede kan også indeholde en animation.

**JPG** anvendes hovedsageligt til komplekse billeder med mange farver, specielt fotografier. Et JPG-billede kan indeholde op til 16 millioner farver og fylder mindre end et GIF-billede. Til gengæld går den kraftige komprimering ud over skarpheden i billedet.

### Tænk småt

Et gammelt ord siger: »Et billede siger mere end tusinde ord«. I computersammenhæng kan man passende tilføje: »Og de fylder derefter!«. Når du bruger billeder på din hjemmeside, skal du tænke på, hvor store billedfilerne er. Jo større billedet er, desto længere tid tager det, før det vises på skærmen.

En tommelfingerregel er, at en besøgende højest henter Internet-sider med 3,5 kilobytes i sekundet (med et 33.600 bps-modem). Hvis der er bare fem billeder med en gennemsnitsstørrelse på bare 15 kilobyte – og det er meget lidt – vil det tage mindst 20 sekunder, før billederne er fremme på skærmen hos læseren. Og ret meget længere skal du ikke regne med, at tålmodigheden rækker.

Der er flere metoder til at gøre billederne så små som muligt:

1. **JPG-billeder:** Brug en rimelig kraftig kompression. Kontrollér dog lige, hvordan resultatet bliver.
2. **GIF-billeder:** Reducér antal farver i billederne. Ofte kan GIF-billeder gøres noget mindre ved at bruge 64 eller 128 farver i stedet for 256 farver.
3. **Gør billedet mindre.** Skær gerne uvæsentlige detaljer fra i siderne af billedet. Det gør ikke blot filen mindre. Budskabet bliver også klarere.
4. **Lav evt. to størrelser af billedet.** Det lille billede, som vises automatisk, og det store billede, som brugeren selv kan vælge at se ved at følge et hyperlink.

## Få hjemmesiden ud på Internet

Nu har du lavet din første hjemmeside. Men du mangler stadig det vigtigste, nemlig at gøre den tilgængelig på Internet, så hele resten af verden kan læse om dig.

Du skal derfor uploade – dvs. kopiere – siden til din Internet-udbyders computer. Du skal både kopiere selve siden og de billeder, som skal bruges på den.

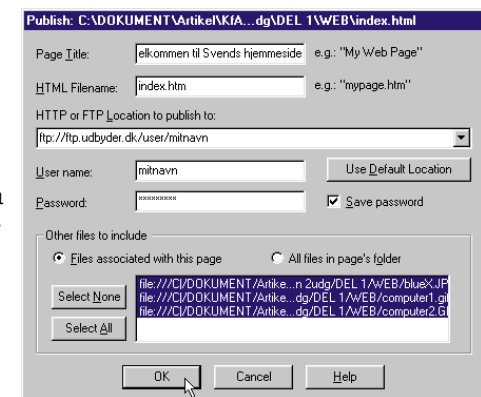
Når siderne ligger hos din Internet-udbyder, kan andre folk se dem på deres pc, uden at du selv er koblet til Internettet.

Inden du kan uploade dine sider, skal du have nogle oplysninger fra Internet-udbyderen om, hvordan overførslen skal ske. Du skal have følgende at vide:

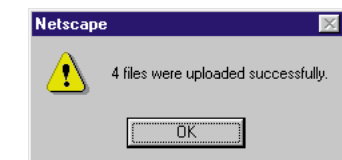
Adressen på serveren, fx **ftp.udbyder.dk**, dit **brugernavn**, din **adgangskode**, navnet på **standardsiden** (typisk »index.htm«, »default.htm« eller »home.html«) og evt. navnet på den mappe, som filerne skal ligge i på serveren. Og endelig skal du kende den adresse, som din side får, fx **www.udbyder.dk/~dit-navn/**, så du kan fortælle andre, hvor de skal kigge på Internet for at finde din hjemmeside.

1 Du har ikke behov for et specielt program for at overføre din hjemmeside til Internet. Det klarer Composer nemlig også. Klik på Online/-Offline-ikonet nederst til venstre i Composers vindue for at skifte til online-tilstand. Ikonet finder du i nederste venstre hjørne af Composers vindue. Nu ringer pc'en op til Internet, så du kan uploade.

2 Klik på »Publish«-knappen. Indtast de oplysninger, du fik fra din Internet-udbyder. Nederst i dialogboksen kan du se, hvilke filer der hører med til siden. Her er det, ud over selve html-filer, de tre billedfiler. Klik på »OK«.



3 Nu gemmer Composer filerne hos din udbyder. Klik på »OK«, når den er færdig.



4 Prøv nu at besøge adressen med din browser.



# Links bringer dig rundt på Internet

Anden del af Komputer for alle hjemmesideskole handler om links. Links binder hjemmesider sammen på nettet.

Velkommen til anden lektion i Hjemmesideskolen, som handler om det, der binder hele World Wide Web sammen, nemlig links – eller hyperlinks.

Links er henvisninger, som gør det muligt at springe rundt på Internet ved at klikke på links til andre sider. Når du surfer på nettet, sker det netop ved hjælp af links. Et link kan pege på en anden af dine egne sider eller på en helt anden side på Internettet. Du kan også bruge et link til at få de besøgende til at sende dig en e-mail.

Hvis du har læst første del af Hjemmesideskolen, kan du fortsætte her. I modsat fald kan du stadig være med. Første lektion ligger nemlig under »Guider« på K-CD'en.

**TIP**  
Brug et billede som link  
Hvis du laver små knapper, kan du lave dem om til link. – Markér billedet ved at klikke på det. Indsæt et link på samme måde, som var det tekst.

**PRØV SELV**  
Hjemmesideprogrammet Net-scape Composer ligger på K-CD 4/99. Du finder det bag den gule knap.

## Link til andre af dine sider

I første omgang skal du prøve at oprette et link mellem to af dine egne sider. Til det formål har vi

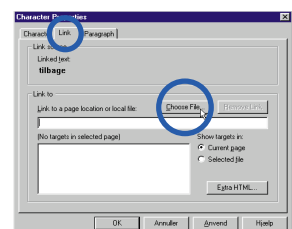
oprettet en side og har skrevet noget tekst på den. Nu skal du lave et link, som henviser til siden fra forrige lektion.

**Sådan opretter du et link i Composer:**

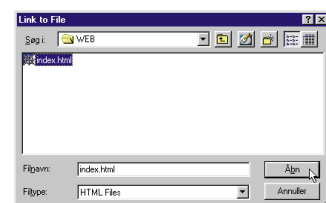
1 Markér det ord, som man skal klikke på for at følge linket, og klik på »Insert Link«-knappen.



2 Vælg »Link«-fanen for at bestemme, hvor linket skal gå hen. Klik på »Choose File«.



3 Vælg den fil, som linket skal henvise til, og klik på »Åbn« for at bekræfte.

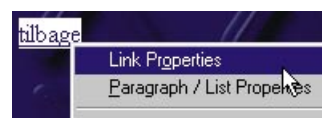


4 Klik »OK« i dialogboksen. Nu er linket oprettet. Det ses, ved at teksten får en ny farve, og den bliver understreget. Hvis en besøgende klikker på ordet »tilbage«, springer han til siden »index.html«.



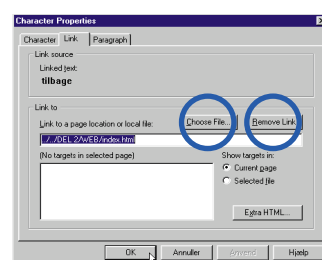
## Redigér et link

1 Klik med højre museknap på et link, og vælg »Link Properties« i den genvejsmenu, som kommer frem.



2 Nu får du den samme dialogboks, som du brugte til at oprette linket med.

3 Du kan slette linket ved at klikke på »Remove Link«-knappen. Hvis du bare vil rette i linket, kan du vælge en anden side med »Choose File« eller rette direkte i teksten.



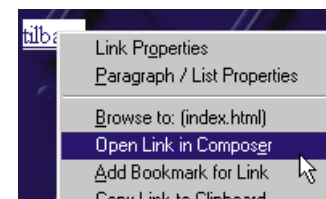
## Test linket i browseren

Du kan hoppe rundt mellem siderne i Composer eller åbne dem i Navigator-browseren.

1 Klik med højre museknap, og vælg »Browse to«: (filnavn). Nu åbnes siden i Netscape Navigator.



2 Klik med højre museknap, og vælg »Open link in Composer« for at redigere siden. Du får et nyt Composer-vindue, hvor du kan redigere i den side, som linket peger på.

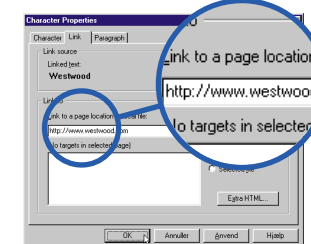


## Link til andres sider

Hvis alle hjemmesidesnedkere kun linkede til deres egne sider, ville det være svært at komme nogen vegne. Du kan derfor også lave et link til andre sider på Internettet. Du kan fx lave et link til en anden hjemmeside med samme emne, til venner eller til steder, som du bare synes er interessante.

1 Markér et henvisningsord, og opret et link.

2 Indtast adressen på den side, du vil henvise til. Husk at skrive http:// foran, hvis linket peger på en side ude på Internet.



3 Klik på »OK« for at oprette linket. Nu har vi oprettet et link til spilproducenten Westwood.



## Link til andre steder på den samme side

Et bogmærke er et sted på en side, som læseren kan gå til direkte ved at følge et hyperlink fra et andet sted på siden. Det er en god idé at bruge bogmærker, hvis siden er meget lang. Du kan så oprette nogle hyperlinks, der gør det muligt for læseren at springe til bestemte steder på siden.

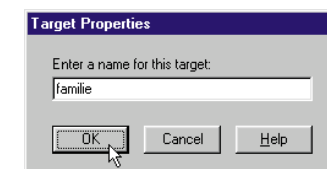
### Opret et bogmærke

1 Placer markøren på det sted på siden, hvor bogmærket skal være.



2 Klik på »Target«-knappen.

3 I dialogboksen skal du give bogmærket et navn. Klik derefter på »OK«.



4 Bogmærket vises i Composer med et lille ikon, så du nemt kan finde det, mens du redigerer siden. Ikonet kan ikke ses i browseren.

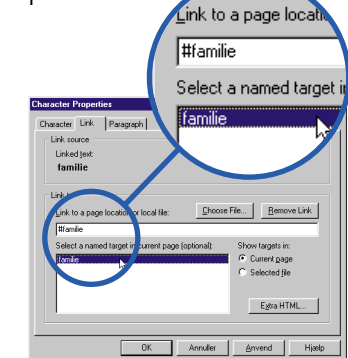


## Lav et link til et bogmærke

Du laver et link til et bogmærke ved at henvise til bogmærket, når du opretter linket.

1 Opret et link på samme måde som normalt.

2 Markér bogmærket i listen, og klik på »OK«.



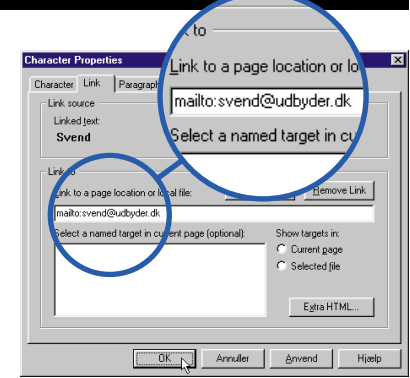
## Lav et e-mail-link

Der findes en speciel type link, der automatisk starter læserens post-program, når han eller hun klikker på linket. Det gør det let for besøgende på din side at sende e-mails til dig.

1 Markér ordet, og opret et link.



2 I dialogboksen skal du indtaste »mailto:« efterfulgt af den e-mail-adresse, som der skal sendes post til.



### Avanceret e-mail-link

Hvis du vil gøre det ekstra nemt – eller bare smart – kan du udfylde emne-feltet og angive eventuelle andre modtagere direkte i linket. Opret linket, eller redigér det link, du har. Efter e-mail-adressen skal du skrive et

spørgsmålstegn og indtaste parametrene adskilt med &-tegn. Al tekst skal stå på samme linie.

Du kan for eksempel skrive:

mailto:mig@udbyder.dk? Subject=Hej&cc=dig@udbyder.dk&Body=Hej jeg har besøgt din hjemmeside.

Det betyder de særlige kommandoer: ?-tegnet betyder, at der kommer nogle parametre. Subject= denne tekst kommer til at stå i emne-feltet i e-mailen. &-tegnet betyder, at der kommer en ny parameter. cc= den efterfølgende e-mail-adresse får en kopi af mailen. &-tegnet betyder, at der kommer endnu en parameter. Body= den efterfølgende tekst vises i selve meddelelsen.

# Sæt levende billeder på hjemmesiden

Velkommen til tredje del af Hjemmesideskolen. I dette afsnit skal du lære at lave billeder, der bevæger sig – og anbringe dem på din hjemmeside.

Når du ser noget, der bevæger sig på en hjemmeside, er der i regelen tale om såkaldte GIF-billeder, der består af flere dele, som vises hurtigt efter hinanden. Hver enkelt del i et animeret GIF-billede svarer til en del af bevægelsen. Det fungerer lidt på samme måde som i en tegnefilm, hvor man har en masse næsten ens tegninger, som vises hurtigt efter hinanden.

Du skal bruge et program til at lave de animerede billeder i. Til det formål har vi fundet WWW Gif Animator, som du kan finde på din K-CD

5/99. Programmet er meget enkelt at bruge, og det kan udover at lave animationer og spændende overblændingseffekter også oprette en banner-tekst i stil med en lysavis.

Det er sjovt at bruge animationer på sin hjemmeside, men pas på med at overdrive. Animationer fylder generelt mere end andre billeder, så de tager længere tid at hente.

Er der for mange animationer på en hjemmeside, bliver resultatet også hurtigt forvirrende at se på. Men en velplaceret animation hist og her er både sjov og indbydende.

## PRØV SELV

Hjemmesideprogrammet Netscape Composer og animationsprogrammet WWW Gif Animator ligger på K-CD 5/99. Du finder det bag den gule knap.

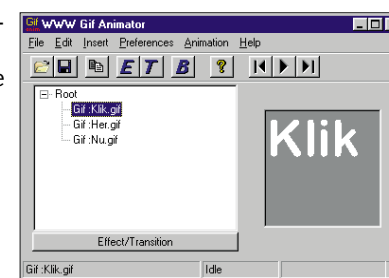


## Opret en animation med forskellige billeder

Du kan oprette en animation fra bunden. Du skal bruge en stribe GIF-billeder, som du kan lave i et grafikprogram. Det kan fx være Paint Shop Pro eller

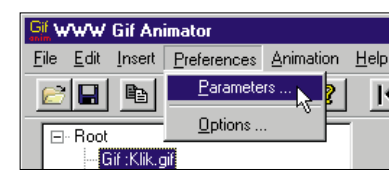
et andet program, som kan gemme i GIF-format. Du kan fx bruge nogle små fotos eller tegninger, som du har gemt i GIF-format. Alle billederne skal være lige store.

1 Opret en ny animation i WWW Gif Animator ved at vælge »New« i File-menuen.

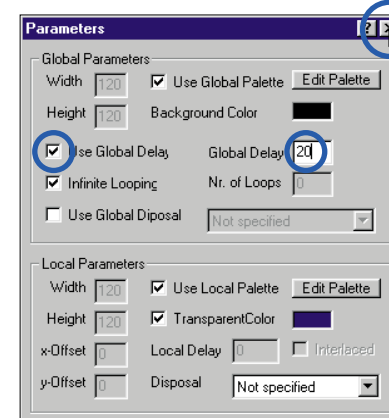


2 Indsæt alle billederne til animationen ved at åbne hvert billede med »Open« i File-menuen.

3 Nu skal du bestemme, hvor hurtigt animationen skal køre. Åbn Preferences-menuen, og vælg »Parameters«



4 I dialogboksen, skal du klikke i »Use Global Delay«. Når der kun indgår få billeder, bør man vælge en højere værdi i »Global Delay«. Luk ved at klikke på lukkekrydset øverst til højre.



5 Du kan teste din animation ved at klikke på start-knappen eller trykke på Ctrl- og P-tasterne.



6 Nu kan du se, hvordan teksten i billedet skifter. Når du er tilfreds med resultatet, kan du gemme din animation som et enkelt GIF-billede.



## Opret et banner

Først skal du prøve at lave et simpelt banner. Banneret viser en kort tekst, som løber hen over skærmen.

1 Start WWW Gif Animator.

2 Vælg »Banner Text« i Insert-menuen.

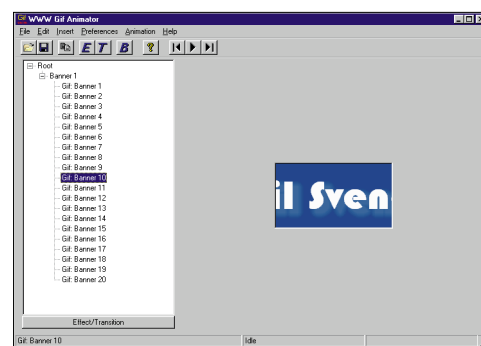
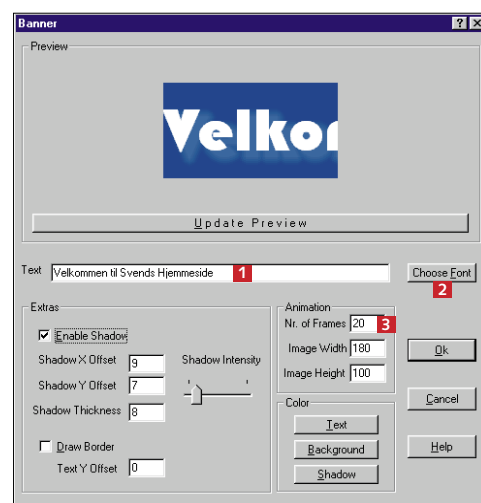


3 I feltet »Text« skal du indtaste den tekst, der skal vises. Vælg en skrifttype ved at klikke på »Choose Font«-knappen. Du kan også skifte farver ved at bruge knapperne »Text«, »Background« og »Shadow« til at vælge henholdsvis tekst-, baggrunds- og skyggefarve. I feltet »Nr. of Frames« skal du be-

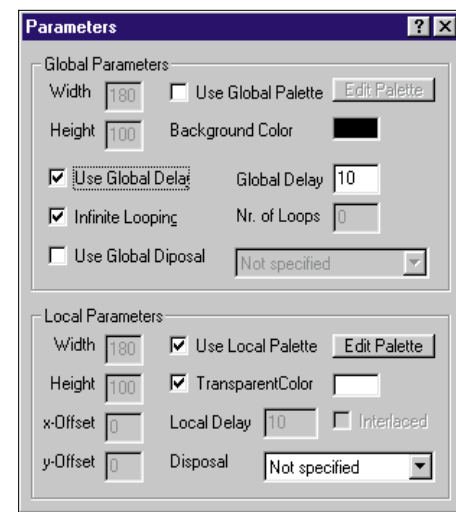
stemme, hvor mange billeder der skal bruges til animationen. Jo højere tal du vælger, desto mere glidende bliver animationen, men den bliver også meget større. Her er tyve billeder nok. Du kan vælge billedets størrelse i punkter ved at ændre i »Image Width« og »Image Height«.

4 Efter et øjeblik har programmet oprettet tyve GIF-billeder. I listen til venstre kan du se rækkefølgen af billederne, og i feltet til højre kan du se, hvordan det valgte billede ser ud.

5 Du kan se animationen ved at klikke på »Start«-knappen, der er den midterste af de tre pile i værktøjslinien.



6 Hvis animationen kører for hurtigt eller for langsomt, kan du ændre hastigheden. Det sker ved at vælge »Parameters« i Preferences-menuen, afkrydse »Use Global Delay« og indtaste en ny værdi i feltet »Global Delay«. Højere værdier får animationen til at køre langsommere. Du skal bare lukke vinduet ved at klikke på lukkekrydset i øverste højre hjørne.



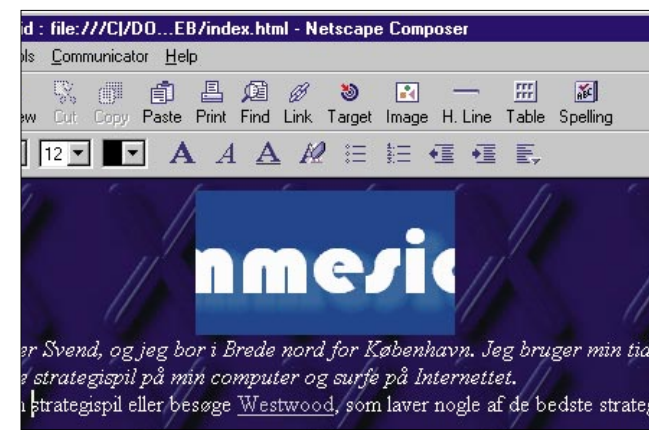
7 Gem animationen med »Save As« i File-menuen, og giv animationen et navn.

## Indsæt animationen på hjemmesiden

1 Åbn hjemmesiden i Netscape Composer.

2 Indsæt billedet ved at klikke på knappen »Image«.

3 Udpeg filen med »Choose File«, og indsæt den ved at klikke på »OK«. Nu er billedet placeret. Og Composer viser allerede animationen.





# Sæt din side pænere op

Ved hjælp af tabeller og lister kan du organisere din hjemmeside, så den ser flottere ud og bliver lettere at læse.

Denne lektion i Hjemmesideskolen handler om at stille tekst op i lister og tabeller. Det kan du bruge til at skabe flotte og overskuelige hjemmesider.

Tabeller er ikke kun til skemaer. Du kan også bruge dem til at opdele teksten i spalter på samme måde som i blade og aviser.

Når du ser en rigtig avanceret side på Internet, består den i virkeligheden ofte blot af en tabel, som fylder hele siden.

Hvordan det laves, kan du læse i denne artikel. ■

## Tabeller

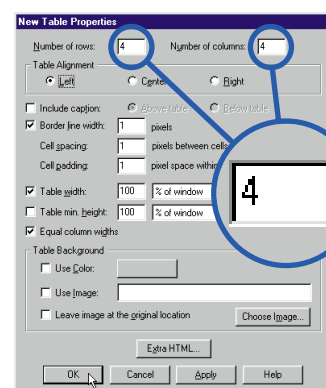
Tabeller er nok en af de smarteste og mest udnyttede designfunktioner i HTML. Du kan selvfølgelig bare bruge tabeller til at vise tekst og tal i rækker og ko-

lonner som en del af hjemmesiden. Det er også helt fint. Men tabeller kan også bruges til at stille hele siden pænt op i spalter. En tabel kan indeholde både tekst og billeder, og mange Web-steder bruger faktisk tabeller som hele grundlaget for sidens opbygning.

### Simpel tabel

I Composer er det ret nemt at lave en tabel. Lad os starte med en simpel tabel til at opstille familiens data.

1 Klik på »Table«-knappen. Nu vises en dialogboks, hvor du bestemmer, hvor stor tabellen skal være. Du kan senere udvide eller slette i tabellen, hvis du har lyst. Du skal bruge fire rækker og fire kolonner. Klik »OK«.



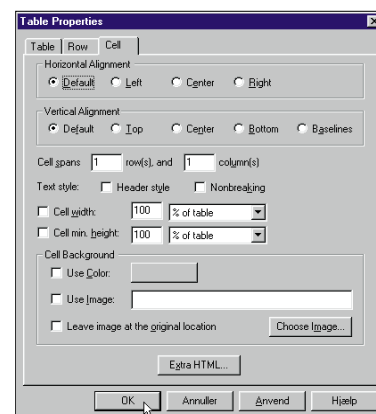
2 Den tomme tabel ses i Composer. Du kan bruge tasterne Tab og Shift + Tab til at springe mellem cellerne.

3 Nu er det bare at taste teksten ind i de enkelte celler.

	Navn	Alder	Stilling
Mor	Tenna	34	Indkøber
Søn	Erik	9	Skoleelev, 3. klasse
Datter	Mona	7	Skoleelev, 1. klasse

**Formatér celler, rækker eller hele tabellen**  
Du kan bruge de almindelige værktøjer til at ændre tekstfarve, størrelse m.m. Hvis du vil ændre på tabellens udseende, skal du gøre det via »Table Properties«.

1 Højreklik i en celle, og vælg »Table Properties«. Hvis du vil ændre den enkelte celle, skal du bruge »Cell«-fanen. Vil du ændre rækken, foregår det på »Row«-fanen, mens de egenskaber, der gælder for hele tabellen, kan bestemmes på »Table«-fanen.



De vigtigste indstillinger er baggrundsfarve, lodret justering (»vertical alignment«) og vandret justering (»horizontal alignment«). Her er der lagt en blå baggrund bag cellerne, og teksten er formateret.

	Navn	Alder	Stilling
Mor	Tenna	34	Indkøber
Søn	Erik	9	Skoleelev, 3. klasse
Datter	Mona	7	Skoleelev, 1. klasse

**Bredde og højde** Du kan på forhånd afgøre, hvor stor en celle må være i forhold til tabellen, ligesom du kan vælge, hvor stor tabellen må være i forhold til sidens størrelse. Det sker ved at indstille »Width« og »Height« (bredde og højde) på »Cell«-fanen eller »Table«-fanen. Du skal som regel opgive størrelsen i procent, så tabellen aldrig går ud over sidens kant. Men det kan være en fordel at bruge punkter, hvis du indsætter et billede i en celle. Du kan så sikre, at cellen altid slutter tæt omkring billedet – ved at give cellen samme bredde i punkt, som billedet har.

## Lister

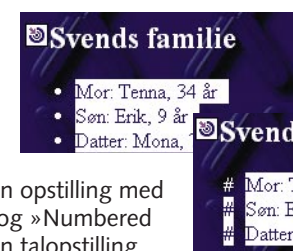
Lister i HTML har den fordel, at du kan bruge punkt-

1 Indtast den tekst, som skal med i listen på hver sin linie, og markér alt.



tegn og numre uden selv at skulle holde styr på, hvilket tal du er kommet til. Du behøver heller ikke ændre numrene, når du indsætter et ekstra punkt. Lister kan indeholde flere niveauer af numre.

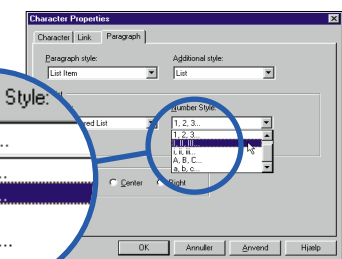
2 Klik på den punktopstilling, du ønsker. »Bullet List« giver en opstilling med punkttegn, og »Numbered List« giver en talopstilling.



3 Markér en linie, og brug »Formindsk/ Forøg indrykning«-knapperne.



4 Du kan formatere listen ved at højreklikke på den markerede liste og vælge »Paragraph/List Properties«. Du kan fx vælge at nummerere med romertal eller bogstaver.



### Tabeller som spalter

Du kan også bruge tabeller til at sætte din hjemmeside op i spalter. Det gør du ved at placere alle dine hyperlinks og billeder i én stor tabel.

1 Indsæt en tabel med tre kolonner og to rækker. Den første række skal bruges til overskriften, og den anden række til tekst og links.

2 Vælg »Table Properties«, og vælg, at tabellen skal have en bredde på 100 % af browservinduet. Fjern afkrydsningen af »Equal Column Width«, da kolonnerne ikke skal være lige brede.

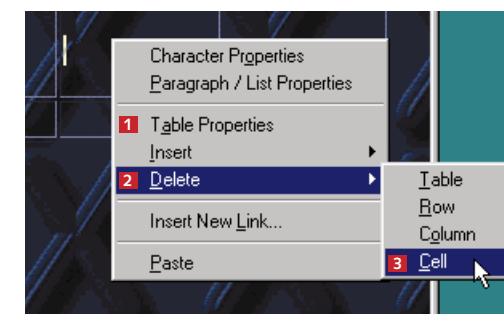


3 Overskriften strækker sig over tre kolonner, så cellen skal gøres bredere. Højreklik i den første celle i øverste række. Vælg »Table Properties« 1.

4 Under »Cell spans« på fanen »Cell« kan du ændre cellens størrelse. Skriv 3 ud for feltet »Columns«.



5 Hvis du har fået en celle eller række i overskud, kan du slette den ved at højreklikke i cellen, klikke »Delete« 2 og vælge »Cell« 3.



6 Indtast tekst og hyperlinks, og indsæt billeder i de tre celler i den anden række.



7 Du skal ændre cellernes egenskaber, så teksten står rigtigt i cellerne. Højreklik i en celle i anden række, og vælg »Table Properties«. På »Row«-fanen skal du vælge »Top« i punktet »Vertical Alignment«. Det sikrer, at teksten vises i toppen af cellerne 4.



8 Til sidst skal du fjerne rammerne. Vælg »Table Properties«, og fjern hakket ud for »Border line width«. Alle rammer forsvinder. I stedet vises nogle stiplede linier. Disse linier ses ikke i browseren.



## PRØV SELV

Hjemmesideprogrammet Netscape Composer ligger på K-CD'en. Du finder det bag den gule knap.







**Det stod der i de foregående afsnit:**

1. (3/99) Opret en hjemmeside, indsæt tekst og billeder – og læg siden ud på nettet.

2. (4/99) Hjemmesiderne på Internet er bundet sammen af hyperlinks. Lær at linke.

3. (5/99) Du lærer at lave et animeret billede og sætte det ind på din hjemmeside.

4. (6/99) Tabeller og lister kan bruges til at præsentere tingene pæner på din hjemmeside.

5. (7/99) Sæt en tæller på hjemmesiden, så man kan se, hvor mange der besøger den.

**Det kan du læse i det sidste afsnit:**

7. (9/99) De vildeste effekter på nettet er lavet i Java. Vi laver en animeret knap med Java.

**PRØV SELV**

Hjemmesideprogrammet Netscape Composer ligger på K-CD'en. Du finder det bag den gule knap.



# Sæt rammer på din hjemmeside

Rammer på hjemmesiden kan bruges til meget. Du kan vise flere sider på en gang, eller du kan skabe bedre overblik.

Du møder dem på snart sagt alle websteder efterhånden: Rammer eller »frames«. Rammer deler siderne pænt op og

gør det muligt at have navigationsknapper stående fast i den ene side, mens indholdet skifter i den anden side. En websi-

de kan indeholde lige så mange rammer, som det skal være. Men jo flere der er, desto sværere bliver det at holde styr

på dem. Det mest fornuftige er som regel at have to eller tre rammer på en side.

Det er lidt sværere at redigere en webside, som indeholder rammer. Hver enkelt ramme er i virkeligheden en separat webside. Netscape Composer kan ikke styre rammerne direkte, men du kan lave de enkelte sider og redigere dem enkeltvis. For at skabe rammesættet, så det hele fungerer, skal du til sidst skrive lidt HTML-kode »i hånden«, og du skal tilpasse dine hyperlinks, så de åbner siden i den rigtige af rammerne. ■

## Definér rammerne

Når du nu har oprettet rammerne og tilpasset hyperlinksene, så de åbner i en ramme med et bestemt navn, skal du definere rammerne, før det virker. Den

nemteste måde at gøre det på er at oprette en HTML-fil i Windows' Notesblok, hvor rammerne defineres. Det foregår med koderne <FRAMESET> og <FRAME>.

Dette er blot nogle af de muligheder, du har med rammer. Fx kan du bestemme, om størrelsen må kunne ændres, og om rammerne skal have en kant eller støde direkte op til hinanden. Hvordan du gør, kan du læse meget mere om ude på Internet. Et af de bedste steder er [www.w3.org](http://www.w3.org)

1 Indtast HTML-koderne nøjagtig som vist:

```
<HTML>
<HEAD>
<TITLE>Rammer</TITLE>
</HEAD>
<FRAMESET COLS="25%,*">
  <FRAME NAME="NAVI" ALIGN=top SRC="navi.html">
  <FRAME NAME="MAIN" SRC="side1.html">
</FRAMESET>
</HTML>
```

De første fem koder (<HTML>, <HEAD>, <TITLE>, </TITLE> og </HEAD>) beskriver starten af HTML-filen. Det, der står mellem <TITLE> og </TITLE>, bliver sidens titel. I koden <FRAMESET> angiver du, hvor mange kolonner der er og deres bredde. I dette tilfælde er der to kolonner, hvor den første er 25 % bred og den anden fylder resten (\*). Hvis du vil have tre kolonner på hhv. 20 %, 30 % og resten, skal koden være: <FRAMESET COLS="20%, 30%, \*">.

Derefter følger definitionen af de enkelte rammer. Der skal være en <FRAME>-kode for hver ramme. NAME bruges til at navngive den enkelte ramme, og SRC fortæller, hvilken HTML-fil der skal åbnes i den givne ramme fra starten. Det er vigtigt, at du skriver navnet på rammen på samme måde her, som da du oprettede linkene. Der er altså forskel på store og små bogstaver.

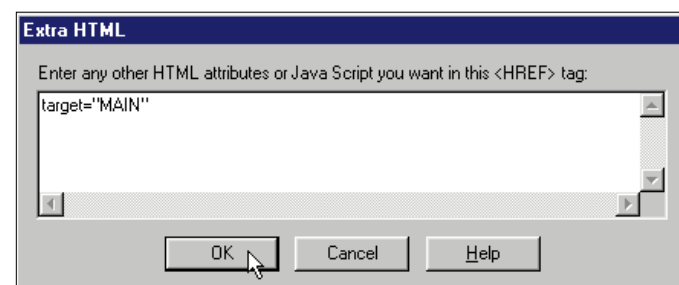
Bemærk, at den ene ramme hedder MAIN (NAME="MAIN"). Det er netop det navn, du henviste til med »target=« tidligere.

## Opret rammerne

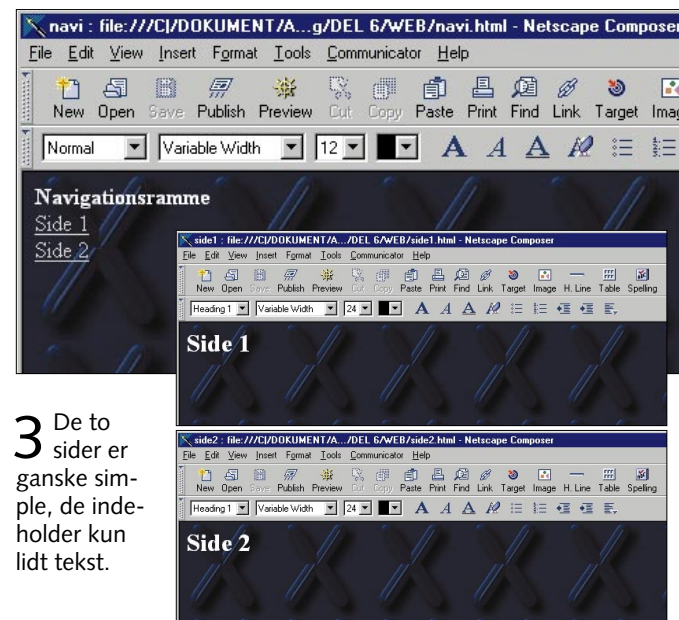
Først skal du oprette de filer, du skal bruge. I dette tilfælde er der oprettet tre filer: »navi.html«, »side1.html« og »side2.html«. Filen »navi.html« indeholder hyperlinks til de to andre sider. Meningen er, at

»navi.html« vises hele tiden i venstre side af vinduet, mens de to andre sider skifter, alt efter hvilket link du klikker på.

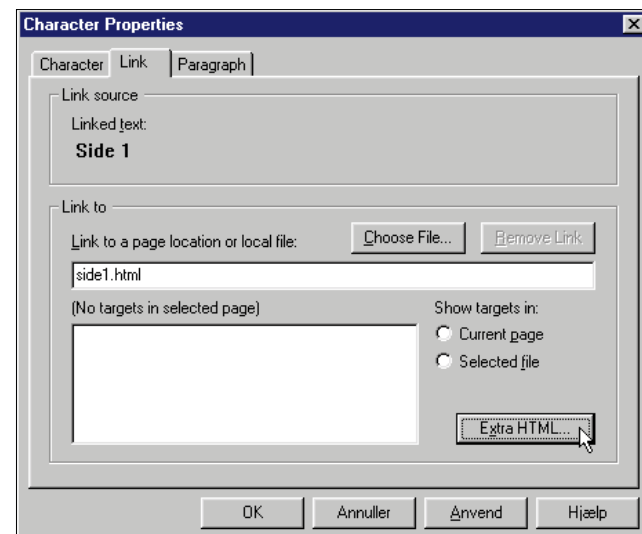
På den måde fungerer »navi.html« som en slags »fjernbetjening« for de to andre filer, som siden består af.



2 Nu får du en ny dialogboks på skærmen. Indtast: target="MAIN" for hvert link, og klik på »OK«.



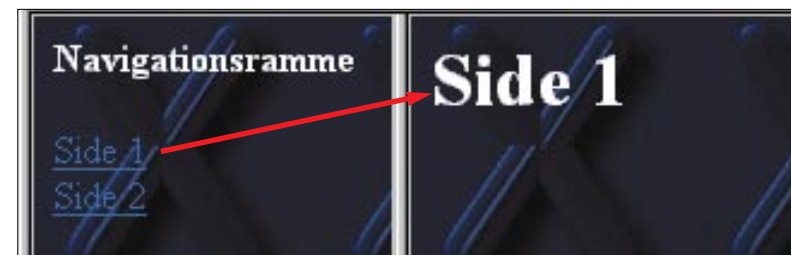
3 De to sider er ganske simple, de indeholder kun lidt tekst.



1 Opret »navi.html«, og lav to links til hver af de to sider. Da linksene skal åbne siden i en ramme, skal du indsætte lidt ekstra HTML. Klik på knappen »Extra HTML«.

2 Gem filen i Notesblok, og giv den fx navnet »frame.html«. Det er den side, der skal åbnes i browseren, og som styrer de øvrige sider, som indgår i rammerne. Så hvis det er din startside, du laver, skal den måske hedde »home.htm«, »index.htm« eller »default.htm«.

3 Åbn siden »frame.html«, eller hvad du nu kaldte den, i din browser. Prøv at klikke på de to hyperlinks. Nu skulle du kunne skifte indholdet af den højre ramme ved at klikke på linksene til venstre.



Når du klikker på linket »Side 1«, åbnes »side1.html« i højre side.



Og klikker du på linket »Side 2«, åbnes »side2.html« i højre side.